

Jo Nesbø

Cuțitul

Traducere din limba engleză de
Bogdan Nicolae Marchidanu

Partea întâi

O rochie zdrențuită atârna de creanga unui pin putrezit. Îi amintea bătrânului de un cântec din tinerețe, despre o rochie pusă la uscat pe o frânghie. Numai că rochia asta nu atârna în adierea caldă a vântului, ca în cântec, ci în apa rece ca gheața a unui râu. Zăcea pe fundul apei și, chiar dacă ceasul arăta ora 17, era marție și cerul de deasupra apei curgătoare era senin, ca-n prognoza meteo, nu mai avea ce lumină să ajungă acolo jos, filtrată de un strat de gheață și patru metri de apă. Ceea ce însemna că ramura de pin și rochia zăceau într-o semiobscuritate verzuie și bizară. Bătrânul ajunsese la concluzia că era o rochie de vară albastră cu buline albe. Habar n-avea, poate că rochia fusese vopsită, depindea de cât de multă vreme stătuse atârnată de creangă. Iar acum rochia era prinsă într-un curent de apă care nu se mai oprea, spălând-o permanent, mângâind-o când râul curgea leneș, trăgând de ea când râul se umfla, sfâșiind-o astfel în bucăți. Dacă privea totul așa, atunci rochia aceea semăna un pic cu el, se gândea bătrânul. Acea rochie însemnase odinioară ceva pentru cineva, o fată sau o femeie, pentru ochii altui bărbat sau pentru brațele unui

copil. Însă acum, exact ca el, era pierdută, abandonată, fără sens, prinsă în capcană, constrânsă, mută. Era doar o chestiune de timp până ce curentul acvatic avea să distrugă și ultimele rămășițe a ceea ce a fost odată.

— La ce vă uitați? s-a auzit o voce din spatele scaunului pe care era așezat.

Ignorând durerea din mușchi, bătrânul a întors capul și și-a ridicat privirea. Un client nou. Bătrânul uita acum mai mult decât pe vremuri, dar nu uita niciodată o față care vizita Simensen Hunting & Fishing. Clientul ăsta nu voia arme sau muniții. Cu puțină experiență, îți dădeai seama din privirea lor care dintre clienți erau erbivori, acea expresie prezentă la cei care își pierduseră instinctul criminal și nu împărtășeau secretul celui alt grup: că nu există nimic care să facă un bărbat să se simtă mai viu decât să înfigă un glonț într-un mamifer mare, cu sânge cald. Bătrânul bănuia că acel client căuta unul dintre cârligele sau undițele care atârnavă pe rafturile de deasupra și dedesubtul ecranului mare de televizor de pe peretele din fața lor, sau poate o cameră de luat vederi din partea opusă a magazinului.

— Se uită la râul Haglebu.

Răspunsese Alf. Ginerile bătrânului venea către ei. S-a oprit clătinându-se înainte și înapoi pe călcâie, cu mâinile afundate în buzunarele adânci ale vestei lungi de piele pe care o purta mereu la muncă.

— Am instalat o cameră video subacvatică acolo anul trecut, cu echipa producătorului aparatului. Ca atare, acum avem transmisiune în direct nonstop, chiar de deasupra scării somonilor de la cascada Norafossen, ca să știm exact când încep să urce în amonte.

— Și când se întâmplă asta?

— Câțiva pornesc în aprilie și mai, însă marea migrație nu începe înainte de iunie. Păstrăvii își depun icrele înainte de somoni.

— Deci vă uitați destul de devreme, nu? Sau ați văzut vreun pește? s-a adresat clientul, zâmbindu-i bătrânului.

Bătrânul a deschis gura. Avea în minte cuvintele, nu le uitase. Însă nimic nu-i ieșea pe gură. A închis-o la loc.

— Afazie, rosti Alf.

— Cum?

— Atac cerebral, nu poate vorbi. Ați venit după mo-meală de pescuit?

— După o cameră de luat vederi în sălbăticie.

— Deci sunteți vânător?

— Vânător? Nu, categoric nu. Am descoperit niște excremente lângă cabana mea din Sørkedalen, care nu seamănă deloc cu ce-am văzut până acum, așa că am făcut câteva poze și le-am pus pe Facebook, întrebând despre ce era vorba. Am primit imediat răspuns de la oameni care trăiesc la munte. Urs. Un urs! În pădure, la doar 20 de minute de mers cu mașina și trei ore și jumătate de mers pe jos de locul în care ne aflăm acum.

— Fantastic.

— Depinde la ce vă referiți prin *fantastic*. Cum v-am spus, am o cabană acolo. Îmi duc familia acolo. Vreau să-l împuște cineva.

— Eu sunt vânător, înțeleg perfect ce vreți să spuneți. Dar să știți că până și în Norvegia, o țară unde nu e nevoie să mergi prea mult înapoi în timp ca să ajungi în vremurile când existau *mulțime* de urși, în ultimele două secole nu prea au mai fost atacuri mortale ale urșilor.

11, 11 oameni uciși din 1800 încoace, își zise bătrânul. Ultimul omorât în 1906. Poate că își pierduse capacitatea

de a se mișca și de a vorbi, dar își păstrase memoria intactă. Minteă îi era încă întreagă. În cea mai mare parte. Uneori se înțețoșa puțin și atunci observa schimbul de priviri dintre ginere și fata lui, Mette, și își dădea seama că greșise ceva. După ce preluaseră magazinul pe care el îl construise și îl administrase timp de 50 de ani, bătrânul se dovedise extrem de util. Acum, după ultimul atac cerebral, doar stătea acolo. Nu că ar fi fost ceva teribil. Nu, după ce murise Olivia, el nu mai avusese mari așteptări de la ce-i mai rămăsese de trăit. Îi era suficient să fie aproape de familie, să primească o masă caldă în fiecare zi, să stea pe scaunul lui din magazin privind la ecranul televizorului, la un program nesfârșit fără sunet, în care lucrurile se deplasau în același ritm cu el și unde cel mai dramatic eveniment care se putea petrece era primul pește care urca să depună icre în amonte.

— Pe de altă parte, asta nu înseamnă că nu s-ar mai putea întâmpla din nou.

Bătrânul îi auzi vocea lui Alf. Se dusese la rafturile cu camere video de exterior împreună cu clientul.

— Oricât de drăgălaș ar arăta ele, toate carnivoreleucid. Așa că da, în mod cert ar trebui să cumpărați o cameră video ca să vă dați seama dacă s-a adăpostit undeva în apropierea cabanei dumneavoastră sau a fost doar în trecere. Acum e vremea când urșii brunii ies din hibernare și sunt *lihniți*. Fixați o cameră video acolo unde ați găsit excrementele sau undeva aproape de cabană.

— Deci camera e în interiorul cutiei mici pentru păsări?

— Cutia pentru păsări, cum îi spuneți dumneavoastră, protejează camera video de elementele naturii și de animalele care se apropie prea mult. Aceasta este o cameră simplă, la un preț rezonabil. Are o lentilă Fresnel care înregistrează

radiația infraroșie de la căldura emisă de animale, oameni și orice altceva emite căldură. Când nivelul de radiație deviază de la normal, camera începe automat să înregistreze.

Bătrânul asculta conversația doar pe jumătate, căci altceva îi atrăsese atenția. Ceva ce se petrecea pe ecranul televizorului. Nu vedea clar, dar întunericul verzui căpătase o nuanță mai deschisă.

— Înregistrările sunt stocate pe un card de memorie din camera video — le puteți vedea pe computerul dumneavoastră.

— Ei, asta *chiar e* fantastic.

— Da, dar trebuie să vă duceți să verificați personal dacă aparatul a înregistrat ceva. Dacă veți alege acest model puțin mai scump, veți primi un mesaj text ori de câte ori camera înregistrează ceva. Sau mai există modelul ăsta, cel mai avansat, care continuă să folosească un card de memorie, dar trimite orice înregistrare efectuată direct către telefonul sau e-mailul dumneavoastră. Așa puteți sta în cabană permanent și vă duceți doar din când în când la cameră, să-i schimbați bateria.

— Dar dacă ursul vine noaptea?

— Camera dispune de LED-uri cu lumină neagră și lumină albă. Lumina neagră e lumină invizibilă, ceea ce înseamnă că animalul nu se va speria.

Lumină. Bătrânul o vedea acum. Un fascicul luminos venind din amonte, de undeva din dreapta. Străpungea apa verzuie și ajungea la rochie, ceea ce pentru o clipă îl făcu să se gândească înfiorat la o fată care revenea în sfârșit la viață și dansa de bucurie.

— Astea sunt de-a dreptul SF!

Bătrânul a deschis gura de uimire când a văzut o navă spațială în imagine. Nava era iluminată pe dinăuntru și

plutea la un metru și jumătate de fundul apei. Curentul o izbea de un bolovan mare. Deplasându-se lent, nava s-a răsucit până ce lumina părții din față a măturat albia râului, și pentru o clipă, l-a orbit pe bătrân când fasciculul a atins lentila camerei de luat vederi. După aceea, nava plutitoare s-a prins în crengile groase ale pinului și s-a oprit. Bătrânul și-a simțit inima bătând cu putere. Era o mașină. Lumina din interior era aprinsă și bătrânul a văzut că habitacul era plin cu apă, până aproape de plafon.

Era cineva înăuntru. Cineva pe jumătate ridicat din scaunul șoferului își împingea cu disperare capul în plafon, încercând în mod clar să găsească aer. Una dintre crengile putrezite de pin care țineau mașina pe loc s-a rupt și imediat a fost luată de curentul de apă.

— Nu veți obține aceeași claritate și același focus ca la lumina zilei, iar imaginile sunt în alb și negru. Dar câtă vreme nu se depune condens pe lentile, iar obiectivul nu e blocat de ceva, vă veți vedea cu siguranță ursul.

Bătrânul bătea cu piciorul în podea, în încercarea de a-i atrage atenția lui Alf. Bărbatul din mașină părea să inspire adânc înainte de a se afunda în apă. Părul lui tuns scurt se ondula în curentul de apă, iar obrazii îi ieșiseră în afară. Lovea cu ambele mâini în geamul portierei dinspre camera video, însă apa acumulată în mașină atenua forța loviturilor.

Bătrânul pusese mâinile pe brațele scaunului și încerca să se ridice, însă mușchii nu-l ascultau.

Observase că degetul mijlociu de la o mână a bărbatului din mașină avea o culoare cenușie. Bărbatul încetase să mai izbească în geam cu mâinile și acum dădea cu capul. Părea că începe să cedeze. O altă ramură de pin s-a

rupt și curentul de apă a început să tragă de mașină ca s-o elibereze din capcană, însă copacul nu era încă pregătit să dea drumul prăzii. Bătrânul se uita fix la chipul furios lipit de interiorul geamului portierei. Ochi albaștri ieșiți din orbite. O cicatrice vineție, întinzându-se de la un colț al gurii până spre ureche. Bătrânul a reușit să se ridice de pe scaun și să facă doi pași nesiguri înspre raftul cu camere video.

— Scuzați-mă, îi zise în șoaptă Alf clientului. Ce s-a întâmplat, tată?

Bătrânul gesticulă înspre ecranul din spatele lui.

— Serios, pești? rosti Alf cu jumătate de glas.

Bătrânul a clătinat din cap și s-a întors spre ecran. Mașina. Dispăruse. Totul arăta la fel ca înainte. Albia râului, pinul mort, rochia, lumina verzuie filtrată de stratul de gheață. Ca și cum nu se întâmplase nimic. Bătrânul a dat din nou cu piciorul în podea, arătând spre ecran.

— Ușurel, tată. Să știi că e *prea* devreme pentru depusul icrelor, zise Alf, bătându-l amical pe umăr, după care se întoarse la client și la camerele video.

Bătrânul îi privea pe cei doi bărbați care stăteau cu spatele la el și se simțea cuprins de furie și de disperare. Cum putea să explice ceea ce tocmai văzuse? Medicul îi spusese că, atunci când un atac cerebral atingea simultan zona din spate și cea frontală a emisferei stângi a creierului, nu se pierdea doar vorbirea, ci adesea întreaga capacitate de comunicare, chiar și prin scris sau prin gesturi. Bătrânul s-a întors încet la scaunul lui și s-a așezat la loc. Privea apele râului, care continuau să curgă. Netulburate. Neschimbate. După câteva minute, bătaile inimii i s-au liniștit. Cine știe, poate că de fapt chiar nu se petrecuse nimic? Poate că totul nu fusese decât o secvență a

următorului pas către întunericul absolut al senectuții. Sau, în cazul lui, către lumea colorată a halucinațiilor. A privit rochia. Pentru câteva clipe, când crezuse că aceasta e luminată de farurile mașinii, a avut impresia că în rochia aia era îmbrăcată Olivia, care dansa. Iar în spatele parbrizului, înăuntru mașinii luminate, zărise un chip pe care îl mai văzuse. O față pe care și-o amintea. Iar singurele fețe de care își amintea el erau cele pe care le văzuse în magazin. Îl mai văzuse pe acel bărbat de două ori. Văzuse de două ori ochii aceia albaștri și cicatricea aia vineție. În ambele ocazii, bărbatul cumpărase o cameră video. Recent, venise și poliția să întrebe despre el. Bătrânul le-ar fi putut spune polițiștilor că era un bărbat înalt. Care avea privirea aceea. Privirea care spunea că el cunoștea secretul. Nu era erbivor.

2

Svein Finne s-a aplecat deasupra femeii și i-a pipăit fruntea cu o mână. Era plină de sudoare. Ochii care îl priveau erau măriți de durere. Sau de spaimă. În principal de spaimă, credea el.

— Te temi de mine? i-a șoptit el.

Ea a încuviințat și a înghițit în sec. El o considerase mereu frumoasă. Când a văzut-o mergând spre și din-spre casa ei, la sala de sport sau în metrou, așezat la doar câteva locuri depărtare, lăsând-o să-l remarce. Ca să știe. Însă nu o văzuse nicicând mai frumoasă ca acum, zăcând acolo neajutorată, pe deplin și complet în puterea lui.

— Promit că se va termina repede, dragă, a continuat el.

Ea a icnit. Atât de înspăimântată! Se gândea dacă s-o sărute.

— Un cuțit în burtă. După care se termină.

Ea a închis ochii și două lacrimi i-au strălucit printre pleoape.

Svein Finne a râs încetișor.

— Știi că o să vin. Știi că nu-ți pot da drumul. Era o promisiune, la urma urmei.

Își trecu un deget peste amestecul de sudoare și lacrimi de pe obrazul ei. Îi vedea un ochi prin gaura mare, căscată în palma lui ca rezultat al unui glonț tras demult de un polițist, tânăr ofițer pe atunci. Îl condamnaseră pe Svein Finne la 20 de ani de închisoare pentru 18 capete de acuzare legate de violuri și abuzuri sexuale, iar el nu respinsese acuzațiile în sine, ci doar descrierea lor ca fiind „abuzuri“, precum și ideea că un bărbat ca el trebuia pedepsit pentru acestea. Însă în mod clar judecătorul și juriul considerau că legile norvegiene erau mai presus de legile naturii. Bine, asta era opinia lor.

Ochiul ei îl privea fix prin gaură.

— Ești pregătită, dragă?

— Nu-mi spune așa și încetează să mai vorbești de cuțite..., scânci ea.

Mai mult rugămintă decât poruncă.

Svein Finne oftă. De ce se temeau atât de tare oamenii de cuțit? Era prima unealtă inventată de om, omenirea avusese la dispoziție două milioane și jumătate de ani ca să se obișnuiască cu ea, însă unii continuau să minimalizeze frumusețea obiectului care le permisesse să coboare din copaci. Vânătoare, construire de adăposturi, agricultură, hrană, apărare. Cuțitul dădea viață în aceeași măsură în care o lua. Una nu putea exista fără cealaltă. Doar cei care apreciau asta și acceptau consecințele umanității lor, originile lor, puteau iubi cuțitul. Teamă și dragoste. Din nou, două fațete ale aceluiași lucru.

Svein Finne a ridicat privirea înspre cuțitele gata de folosit, aflate pe banca de lângă ei. Gata să fie alese. Alegerea cuțitului potrivit pentru sarcina potrivită era importantă. Cuțitele acelea erau bune, făurite special, de cea mai înaltă calitate. Desigur, le lipsea acel amănunt pe

care Svein Finne îl căuta la un cuțit. Personalitate. Spirit. Magie. Înainte ca acel polițist tânăr și înalt, cu clai aia de păr tuns scurt să distrugă totul, Svein Finne avusese o colecție de 26 de cuțite.

Cel mai frumos dintre ele fusese cel javanez. Lung, subțire, asimetric, curbat ca un șarpe, cu mâner. Frumusețe pură, feminină. Poate nu cel mai eficient, dar avea calitățile hipnotice ale unui șarpe și ale unei femei frumoase, și îi făcea pe oameni să execute exact ce le spuneai. Cel mai eficient cuțit din colecție era un *Rampuri*, favoritul mafiei indiene. Dădea un soi de frison, ca și cum ar fi fost confecționat din gheață; atât de urât, încât te vrăjea. *Karambit*, modelat în formă de gheară de tigru, combina frumusețea cu eficiența. Însă era poate un pic prea calculat, ca o curvă machiată prea strident și îmbrăcată cu o rochie prea strâmtă și prea scurtă. Lui Svein Finne nu-i plăcuse niciodată. Le prefera inocente. Virginale. Și, la modul ideal, simple. Precum cuțitul lui favorit din colecție. Un cuțit *puukko* finlandez. Avea un mâner uzat, maroniu, fără o legătură reală cu lama, care era scurtă, cu o creastă și muchia ascuțită curbată către vârful până devenea un punct. Cumpărase cuțitul în Turku, iar două zile mai târziu îl folosise ca să tranșeze situația cu o dolofană de 18 ani, care lucra singură la o benzinărie Neste de la periferia orașului Helsinki. Încă de pe atunci începuse să se bâlbâie puțin, ca întotdeauna când avea un sentiment de anticipare sexuală. Nu era un semn că își pierdea controlul, ci, din contră, că dopamina începea să lucreze în organismul lui. Și confirmarea că la aproape 80 de ani, nevoile lui erau aceleași. Avusese nevoie de exact două minute și jumătate din clipa când intrase pe ușă — după care o lipise de teighea, îi tăiase pantalonii,

o însămânțase, îi luase cardul de identitate, văzuse pe el numele Maalin și adresa — și ieșise din nou. Două minute și jumătate. Câte secunde durase efectiv însămânțarea? Cimpanzeii petreceau în medie opt secunde făcând sex, opt secunde în care ambele maimuțe erau lipsite de apărare într-un univers plin de prădători. O gorilă — care avea mai puțini dușmani naturali — putea prelungi plăcerea până la un minut. Însă un individ disciplinat aflat pe teritoriu inamic era nevoit adesea să sacrifice plăcerea pe altarul unui scop mai înalt: reproducerea. Ca atare, așa cum un jaf bancar nu trebuia să depășească niciodată patru minute, un act de însămânțare într-un loc public nu trebuia să depășească niciodată două minute și jumătate. Evoluția avea să demonstreze că el avea dreptate, era doar o chestiune de timp.

Numai că acum, aici, erau într-un mediu sigur. În plus, nu urma nicio însămânțare. Nu că el n-ar fi vrut — voia. Însă de această dată ea avea să fie penetrată de un cuțit; n-avea sens să însămânțeze o femeie dacă nu exista șansa nașterii unei progenituri. Ca atare, individul disciplinat își economisea sămânța.

— Trebuie să-ți pot spune dragă, acum că suntem ca și logodiți, a șoptit Svein Finne.

Ea l-a privit cu ochii negri din cauza șocului. Negri, ca și cum lumina lor se stinsese deja. Ca și cum nu mai exista nicio lumină pe care să o reflecte.

— Da, *suntem* logodiți.

A râs încet și și-a apăsat buzele groase pe ale ei. Imediat i-a șters buzele cu mâneca bluzei de flanelă, ca să nu rămână urme de salivă.

— Și asta ți-am promis..., a continuat el, plimbându-și mâna în jos, între sânii ei, către burtă.

Harry s-a trezit cu sentimentul că era ceva în neregulă. Știa că n-avea să dureze mult ca să-și amintească ce anume, că aceste binecuvântate momente de nesiguranță erau singurele momente bune, înainte ca realitatea să-l izbească în față. A deschis ochii și a regretat imediat. Avea impresia că lumina zilei, care își croia drum prin geamul murdar și slinos către încăperea mică și goală, îi atingea direct un loc dureros din spatele ochilor. A căutat rapid adăpostul întunericului în spatele pleoapelor închise și și-a dat seama că visase. Despre Raket, evident. Începuse cu același vis pe care îl mai avusese de atâtea ori, despre acea dimineață petrecută cu mulți ani înainte, la scurtă vreme după ce se cunoscuseră. Ea stătea cu capul pe pieptul lui, iar el o întrebase dacă a verificat ce se spunea, dacă era adevărat că el n-avea inimă. Raket izbucnise în râsul acela atât de drag lui; era în stare de cele mai mari idioțenii ca să-i smulgă acel hohot. Apoi ea își ridicase capul, se uitase la el cu ochii calzi și căprui moșteniți de la mama ei austriacă și îi răspunsese că era adevărat ce se spunea, dar că avea să-i dea inima ei. Și o făcuse. Iar inima lui Raket era atât de mare încât pompase

sânge prin trupul lui, copleșindu-l și făcându-l să se simtă din nou o ființă umană reală. Și soțul ei. Și tată pentru Oleg, băiatul introvertit, serios, pe care Harry ajunsese să-l iubească ca pe propriul fiu. Harry fusese fericit. Și îngrozit. Din fericire, neștiutor în privința a *ceea ce* urma să se întâmple, dar nefericit de conștient că *ceva* avea să se întâmple, că el nu era menit să fie atât de fericit. Și îngrozit de perspectiva de a o pierde pe Rakel. Deoarece o jumătate de inimă nu putea bate fără cealaltă jumătate, iar el era perfect conștient de asta, ca și Rakel. Așadar, dacă nu putea trăi fără ea, de ce fugise de ea în visul de azi-noapte?

Nu știa, nu-și amintea, dar Rakel venise să-și ceară înapoi jumătatea de inimă, ascultase bătăile deja slăbite ale inimii lui, aflate unde era și sunase la sonerie.

După care, în fine, venise lovitura. Realitatea.

Realitatea că el deja o pierduse.

Și nu pentru că fugise de ea, ci pentru că ea îl izgonise.

Harry icni în căutarea aerului. Urechile îi erau sfredelitate de un sunet, iar el își dădu seama că durerea nu era doar în spatele ochilor, ci întregul lui creier era o sursă de durere imensă. Și că acel zgomot declanșase visul înainte de a se trezi. Chiar suna cineva la sonerie. O speranță stupidă, dureroasă, irepresibilă îl făcu să-și ridice capul.

Fără să deschidă ochii, Harry întinse o mână către podea lângă canapea, căutând sticla de whisky. O doborî și își dădu seama că era goală, după zgomotul pe care aceasta îl făcuse în timp ce se rostogolea pe parchetul uzat. Se luptă să-și deschidă ochii. Se uită la mâna care atârna deasupra podelei ca o gheară lacomă și la proteza cenușie din titan care îi înlocuise degetul mijlociu. Mâna